

Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m.

ISSN 2002-1054, Artikelnummer 2019-9-6291
Utgivare: Chefsjurist Pär Ödman, Socialstyrelsen

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälsoundersökningar av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet;

**HSLF-FS
2019:19**

Utkom från trycket
den 26 september 2019

beslutade den 27 augusti 2019.

Socialstyrelsen föreskriver följande med stöd av 1 § förordningen (2017:212) om hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet samt beslutar följande allmänna råd.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas då vårdgivare gör hälsoundersökningar enligt lagen (2017:209) om hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet.

Med *unga* avses i föreskrifterna och de allmänna råden personer som har fyllt 18 men inte 21 år.

Ledningssystem

2 § Av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete framgår att varje vårdgivare ansvarar för att det finns de processer och rutiner som behövs för att säkerställa att verksamheten uppfyller kraven som ställs i dessa föreskrifter.

Syfte och omfattning

3 § Hälsoundersökningens syfte är att ge underlag för

1. en medicinsk bedömning av behovet av hälso- och sjukvård samt tandvård hos ett barn eller en ung person som vårdas utanför det egna hemmet,
2. hur socialnämnden ska verka för att barnet eller den unge ska få sitt behov av hälso- och sjukvård och tandvård tillgodosett, samt
3. hälso- och sjukvårdens och tandvårdens fortsatta kontakt med barnet eller den unge.

4 § Hälsoundersökningen ska omfatta områdena fysisk, psykisk och oral hälsa.

Genom hälsoundersökningen ska även tecken på förekomsten av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsnedsättning uppmärksammas.

Fysisk och psykisk hälsa

5 § Som ett underlag inför hälsoundersökningen ska vårdgivaren hämta in uppgifter om barnets eller den unges fysiska och psykiska hälsa

1. om sådana uppgifter finns, och
2. om det inte finns hinder enligt bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller tystnadsplikt i patientsäkerhetslagen (2010:659).

Allmänna råd

Uppgifter bör hämtas in från

- den förlossningsjournal som avser barnet eller den unge,
- barnhälsovårdsjournal,
- journal från elevhälsan,
- journal från barn- och ungdomspsykiatrisk verksamhet,
- journal från barn- och ungdomsmedicinsk verksamhet, och
- socialnämndens personakt om barnets eller den unges fysiska och psykiska hälsa.

6 § I hälsoundersökningen ska ingå

1. en genomgång av de uppgifter som enligt 5 § ska hämtas in,
2. de undersökningar av och provtagningar på barnet eller den unge som behöver göras, samt
3. ett samtal med barnet eller den unge.

Allmänna råd

Hälsoundersökningen bör anpassas till

- barnets ålder och mognad, samt
- barnets eller den unges behov av kommunikationsstöd.

Om det finns anledning att anta att barnet eller den unge kan ha varit utsatt för omsorgsbrister, övergrepp eller trauma bör detta beaktas vid hälsoundersökningen.

I hälsoundersökningen bör ingå

- en kroppsundersökning,
- kontroll av hörsel och syn,
- bedömning av utveckling och tillväxt,
- observation av psykiska funktioner,
- ställningstagande till behovet av vaccination,
- ställningstagande till pågående läkemedelsbehandling,
- frågor om levnadsvanor, såsom t.ex. sömn, kost, fysisk aktivitet och tobaksanvändning,
- frågor om reproduktiv och sexuell hälsa, och
- frågor om livslust och framtidstro samt förekomsten av döds-tankar.

7 § Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid hälsoundersökningen ska vårdgivaren göra en bedömning av

1. barnets eller den unges fysiska och psykiska hälsotillstånd, och
2. om det finns tecken på funktionsnedsättningar.

Allmänna råd

I bedömningen bör ingå om barnet eller den unge har

- kroniska besvär eller upprepade infektioner i t.ex. öron, ögon, njurar och urinvägar,
- kroniska smärttillstånd,
- fetma eller undervikt,
- astma, allergier och eksem,
- beroende eller missbruk,
- varit utsatt för våld eller andra övergrepp, och
- självskadebeteende.

Vid bedömningen av det psykiska hälsotillståndet bör en standardiserad bedömningsmetod användas.

Vårdbehov

8 § Vårdgivaren ska med hälsoundersökningen som underlag göra en bedömning av vilket vårdbehov barnet eller den unge har.

Om vårdgivaren inte kan ge den vård som behövs, ska barnet eller den unge remitteras till någon annan vårdgivare.

Utlåtande

9 § Vårdgivaren ska dokumentera de bedömningar som anges i 7 och 8 §§ i ett utlåtande. Socialnämnden ska få ta del av utlåtandet, om det inte finns hinder enligt bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller tystnadsplikt i patientsäkerhetslagen (2010:659).

Oral hälsa

10 § Som ett underlag inför hälsoundersökningen ska vårdgivaren hämta in uppgifter om barnets eller den unges orala hälsa

1. om sådana uppgifter finns, och
2. om det inte finns hinder enligt bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller tystnadsplikt i patientsäkerhetslagen (2010:659).

Allmänna råd

Uppgifter bör hämtas in från

- tandvårdsjournal,
- barnhälsovårdsjournal, och
- socialnämndens personakt om barnets eller den unges orala hälsa.

11 § I hälsoundersökningen ska ingå

1. en genomgång av de uppgifter som enligt 10 § ska hämtas in,
2. de undersökningar av och provtagningar på barnet eller den unge som behöver göras, samt
3. ett samtal med barnet eller den unge.

Allmänna råd

Hälsoundersökningen bör anpassas till

- barnets ålder och mognad,
- barnets eller den unges behov av kommunikationsstöd,
- kontinuiteten i tidigare tandvårdsbehandling, och
- barnets eller den unges förmåga att kunna samarbeta vid undersökningen.

Om det finns anledning att anta att barnet eller den unge kan ha varit utsatt för omsorgsbrister, övergrepp eller trauma bör detta beaktas vid hälsoundersökningen.

12 § Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid hälsoundersökningen ska vårdgivaren göra en bedömning av barnets eller den unges orala hälsotillstånd.

Allmänna råd

I bedömningen bör ingå om barnet eller den unge har

- extraoral avvikelse,
- orala sjukdomar,
- risk- och orsaksfaktorer för orala sjukdomar, och
- avvikelser i bittet och bittutvecklingen.

Vårdbehov

13 § Vårdgivaren ska med hälsoundersökningen som underlag göra en bedömning av vilket vårdbehov barnet eller den unge har.

Om vårdgivaren inte kan ge den vård som behövs, ska barnet eller den unge remitteras till någon annan vårdgivare.

Utlåtande

14 § Vårdgivaren ska dokumentera de bedömningar som anges i 12 och 13 §§ i ett utlåtande. Socialnämnden ska få ta del av utlåtandet, om det inte finns hinder enligt bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller tystnadsplikt i patientsäkerhetslagen (2010:659).

Denna författning träder i kraft den 1 januari 2020.

Socialstyrelsen

URBAN LINDBERG

Anna Giertz

**HSLF-FS
2019:19**

**HSLF-FS
2019:19**

HSLF-FS kan laddas ned eller beställas via
Socialstyrelsens publikationsservice
webb: www.socialstyrelsen.se/publikationer
e-post: publikationsservice@socialstyrelsen.se

